

ω - Спектри на Структури

Стефан ВЪТЕВ, Александра СОСКОВА

ФМИ 2008
София

Преглед

- Спектри и ко-спектри
- Омега номерационни степени
- Омега спектри
- Омега ко-спектри
- Релативни спектри
- Минимални двойки
- Квазиминимална степен

Спектри на структури (Ричтър)

Дефиниция (Ричтър)

- $D^+(\mathfrak{B})$ - диаграмата на структурата $\mathfrak{B}$.
- Спектър на структурата $\mathfrak{A}$

$$\text{DgSp}(\mathfrak{A}) = \{d_T(D^+(\mathfrak{B})) \mid \mathfrak{B} \cong \mathfrak{A}\}$$

- Казваме, че d е степен за $\text{DgSp}(\mathfrak{A})$, ако d е най-малката степен в $\text{DgSp}(\mathfrak{A})$
- Л. Ричтър [1981].
- Дж. Найт [1986].
- Аш, Джокуш, Дауни, Слеман, Сосков.

Номерация на структура

Нека $\mathfrak{A} = (\mathbb{N}; R_1, \dots, R_k, =, \neq)$ е изброима структура.

- Номерация f на $\mathfrak{A}$ е тотално изображение от $\mathbb{N}$ върху $\mathbb{N}$.
- за всяко $A \subseteq \mathbb{N}^a$ нека

$$f^{-1}(A) = \{\langle x_1 \dots x_a \rangle : (f(x_1), \dots, f(x_a)) \in A\}.$$
- $f^{-1}(\mathfrak{A}) = f^{-1}(R_1) \oplus \dots \oplus f^{-1}(R_k) \oplus f^{-1}(=) \oplus f^{-1}(\neq).$

Спектри на Структури

Дефиниция

- Спектър на структурата $\mathfrak{A}$ е множеството

$$DS(\mathfrak{A}) = \{d_e(f^{-1}(\mathfrak{A})) \mid f \text{ е номерация на } \mathfrak{A}\}.$$

Дефиниция

- Ко-спектър на $\mathfrak{A}$ е множеството

$$CS(\mathfrak{A}) = \{b : (\forall a \in DS(\mathfrak{A}))(b \leq a)\}.$$

Дефиниция

Нека $\mathcal{A} \subseteq \mathcal{D}_e$. $\mathcal{A}$ е затворено нагоре относно тотални степени, ако

$$a \in \mathcal{A}, b \text{ е тотална и } a \leq b \Rightarrow b \in \mathcal{A}.$$

Спектрите са затворени нагоре относно тотални степени.

- Общи свойства на затворените нагоре множества от степени.
- Специфични свойства:
  - Теорема за минимални двойки;
  - Теорема за квазиминимална степен.

ω -Номерационни Степени

$\mathcal{B} = \{B_n\}_{n < \omega}$ е редица от множества.

Скок редица $\mathcal{P}(\mathcal{B}) = \{P_n(\mathcal{B})\}_{n < \omega}$:

$$1 \quad P_0(\mathcal{B}) = B_0$$

$$2 \quad P_{n+1}(\mathcal{B}) = (P_n(\mathcal{B}))' \oplus B_{n+1}$$

Дефиниция

За всеки две редици $\mathcal{A} = \{A_n\}_{n < \omega}$ и $\mathcal{B} = \{B_n\}_{n < \omega}$ казваме, че $\mathcal{A} \leq_{\omega} \mathcal{B}$, ако $A_n \leq_e P_n(\mathcal{B})$ равномерно по n

Теорема (Сосков, Ковачев)

$\mathcal{A} \leq_{\omega} \mathcal{B}$, ако за всяко тотално множество X , ако $B_n \leq_e X^{(n)}$ равномерно по n , то $A_n \leq_e X^{(n)}$ равномерно по n

ω -Номерационни Степени

Да означим $A \uparrow \omega = \{A, \emptyset, \dots, \emptyset, \dots\}$.

Дефиниция

$$\mathcal{D}_1 = \{d_\omega(A \uparrow \omega) \mid A \subseteq \mathbb{N}\}.$$

Твърдение

$$A \uparrow \omega \leq_\omega B \uparrow \omega \iff A \leq_e B$$

Твърдение

$$\mathcal{D}_T \cong \mathcal{D}_e^+ \subseteq \mathcal{D}_e \cong \mathcal{D}_1 \subseteq \mathcal{D}_\omega$$

ω - Спектри на Структури

За всяко $\mathcal{D} \subseteq \mathcal{D}_e$ нека

$$\text{co}(\mathcal{D}) = \{b \mid b \in \mathcal{D}_\omega \ \& \ (\forall a \in \mathcal{D})(b \leq_\omega a)\}.$$

$$A \subseteq B \Rightarrow \text{co}(B) \subseteq \text{co}(A)$$

Дефиниция (Сосков)

ω -спектър на $\mathfrak{A}$ е множество

$$\text{DS}(\mathfrak{A}) = \{d_e(f^{-1}(\mathfrak{A})) \mid f \text{ е номерация на } \mathfrak{A}\}$$

Дефиниция

ω -ко-спектър на $\mathfrak{A}$ е множеството $\text{CS}(\mathfrak{A}) = \text{co}(\text{DS}(\mathfrak{A}))$

Твърдение

За произволно непразно множество $\mathcal{A} \subseteq D_e$ и всяко естествено число $k > 0$, съществува номерационна степен b такава, че $\text{co}(\mathcal{A}) \subset \text{co}(\mathcal{A}_{b,k})$, където:

$$\mathcal{A}_{b,k} = \{a : a \in \mathcal{A} \ \& \ b \leq_e a^{(k)}\}.$$

Следствие

Нека $k > 0$. Съществува $b \in DS_k(\mathfrak{A})$, такава че $CS(\mathfrak{A}) \neq \text{co}(\{a \mid a \in DS(\mathfrak{A}) \ \& \ a^{(k)} = b\})$

ω - Спектри на структури относно $\mathcal{B} = \{B_n\}_{n < \omega}$

Нека $\mathcal{B} = \{B_n\}_{n < \omega}$ е фиксирана редица от множества.
 Номерацията f на $\mathfrak{A}$ е допустима относно редицата $\mathcal{B}$, ако за всяко n ,

$$f^{-1}(B_n) \leq_e f^{-1}(\mathfrak{A})^{(n)} \text{ равномерно по } n$$

$\mathcal{E}(\mathfrak{A}, \mathcal{B})$ - класът на всички допустими номерации.

Дефиниция

ω - спектър на структурата $\mathfrak{A}$ относно $\mathcal{B} = \{B_n\}_{n < \omega}$ е множеството

$$DS(\mathfrak{A}, \mathcal{B}) = \{d_e(f^{-1}(\mathfrak{A})) \mid f \in \mathcal{E}(\mathfrak{A}, \mathcal{B})\}$$

Лема

Ако F е тотално множество, $f \in \mathcal{E}(\mathcal{A}, \mathcal{B})$ и $f^{-1}(\mathcal{A}) \leq_e F$, тогава съществува допустима номерация $g \in \mathcal{E}(\mathcal{A}, \mathcal{B})$, такава че

- ① $g^{-1}(\mathcal{A}) \equiv_e F \oplus f^{-1}(\mathcal{A}) \equiv_e F$;
- ② $g^{-1}(B) \leq_e F \oplus f^{-1}(B)$, за всяко $B \subseteq \mathbb{N}$.

Следствие

$DS(\mathcal{A}, \mathcal{B})$ е затворен нагоре относно тотални е-степени.

Дефиниция

k -ти скок ω -спектър на $\mathcal{A}$ относно $\mathcal{B}$

$$DS_k(\mathcal{A}, \mathcal{B}) = \{a^{(k)} \mid a \in DS(\mathcal{A}, \mathcal{B})\}.$$

Твърдение

$DS_k(\mathcal{A}, \mathcal{B})$ е затворен нагоре относно тотални степени.

Ко-спектри

За всяко $\mathcal{D} \subseteq \mathcal{D}_e$ нека

$$\text{co}(\mathcal{D}) = \{b \mid b \in \mathcal{D}_\omega \ \& \ (\forall a \in \mathcal{D})(b \leq_\omega a)\}.$$

Дефиниция

ω -ко-спектър на $\mathcal{A}$ относно $\mathcal{B}$ е множеството

$$\text{CS}(\mathcal{A}, \mathcal{B}) = \text{co}(\text{DS}(\mathcal{A}, \mathcal{B}))$$

Дефиниция

k -ти ω -ко-спектър на $\mathcal{A}$ относно $\mathcal{B}$ е множеството

$$\text{CS}_k(\mathcal{A}, \mathcal{B}) = \text{co}(\text{DS}_k(\mathcal{A}, \mathcal{B})).$$

Σ_n^+ формули

1. Елементарна Σ_0^+ формула със свободни променливи измежду $W_1, \dots, W_r$ е $\exists \bar{Y} \Phi(\bar{W}, \bar{Y})$, където Φ е крайна конюнкция от атомарни формули от $\mathcal{L} \cup \{P_0\}$;
2. Σ_n^+ формула е с.е. дизюнкция от елементарни Σ_n^+ формули в езика $\mathcal{L} \cup \{P_0, P_1, \dots, P_n\}$;
3. Елементарна Σ_{n+1}^+ формула е формула от вида $\exists \bar{Y} \Phi(\bar{W}, \bar{Y})$, където Φ е крайна конюнкция от атоми от вида $P_{n+1}(Y_i)$ или $P_{n+1}(W_i)$ и Σ_n^+ формули или отрицания на Σ_n^+ формули със свободни променливи измежду $\bar{W}, \bar{Y}$ в езика $\mathcal{L} \cup \{P_0, \dots, P_n\}$.

Нормална форма

Дефиниция

Редицата $\mathcal{A} = \{A_n\}_{n < \omega}$ е формулно k -определима в $\mathfrak{A}$ относно $\mathcal{B}$, ако съществува рекурсивна редица от формули $\{\Phi^{\gamma(n,x)}(W_1, \dots, W_r)\}_{n,x < \omega}$, такава че за всяко n , $\Phi^{\gamma(n,x)}$ е Σ_{n+k}^+ формула и елементи $t_1, \dots, t_r$ на $\mathbb{N}$, такива че:

$$x \in A_n \iff (\mathfrak{A}, \mathcal{B}) \models \Phi^{\gamma(n,x)}(W_1/t_1, \dots, W_r/t_r)$$

Теорема

Редицата $\mathcal{A}$ е формулно k -определима в $\mathfrak{A}$ относно $\mathcal{B}$, т. т. к. $d_\omega(\mathcal{A}) \in CS_k(\mathfrak{A}, \mathcal{B})$.

Общи свойства на затворени нагоре множества от степени

Твърдение

$$CS(\mathfrak{A}, \mathcal{B}) = \text{co}(\{a \mid a \in DS(\mathfrak{A}, \mathcal{B}) \ \& \ a \text{ е тотална е-степен}\}).$$

Твърдение

Съществува $c \in DS_n(\mathfrak{A}, \mathcal{B})$, такава че:

$$CS(\mathfrak{A}, \mathcal{B}) \neq \text{co}(\{a \mid a \in DS(\mathfrak{A}, \mathcal{B}) \ \& \ a^{(n)} = c\}).$$

Релативни спектри (1)

Номерацията f на $\mathfrak{A}$ е допустима относно $\mathfrak{A}_1, \dots, \mathfrak{A}_k$, ако за всяко $n \leq k$,

$$f^{-1}(\mathfrak{A}_n) \leq_e f^{-1}(\mathfrak{A})^{(n)}$$

Дефиниция

Релативния спектър на структурата $\mathfrak{A}$ относно структурите $\mathfrak{A}_1, \dots, \mathfrak{A}_n$ е множеството

$$RS(\mathfrak{A}, \mathfrak{A}_1, \dots, \mathfrak{A}_n) = \{d_e(f^{-1}(\mathfrak{A})) \mid f \in \mathcal{E}(\mathfrak{A}, \mathfrak{A}_1, \dots, \mathfrak{A}_n)\}$$

Твърдение (ко-спектър в $\mathcal{D}_e$)

$$CRS_k(\mathfrak{A}, \mathfrak{A}_1, \dots, \mathfrak{A}_n) = CRS_k(\mathfrak{A}, \mathfrak{A}_1, \dots, \mathfrak{A}_k), k \leq n$$

Релативни спектри в (2)

Дефиниция

Релативния ω -ко-спектър на структурата $\mathcal{A}$ относно структурите $\mathcal{A}_1, \dots, \mathcal{A}_n$ е множеството

$$\text{CRS}_k(\mathcal{A}, \mathcal{A}_1, \dots, \mathcal{A}_n) = \text{co}(\text{DS}_k(\mathcal{A}, \mathcal{A}_1, \dots, \mathcal{A}_n))$$

Твърдение

Съществуват структури $\mathcal{A}$ и $\mathcal{B}$ такива, че $\text{CS}(\mathcal{A}) \neq \text{CRS}(\mathcal{A}, \mathcal{B})$

Понятието за ω -спектър е обобщение на релативния ω -спектър, защото $\text{RS}(\mathcal{A}, \mathcal{A}_1, \dots, \mathcal{A}_n) = \text{DS}(\mathcal{A}, \mathcal{B})$, където $\mathcal{B} = \{\mathcal{B}_k\}_{k < \omega}$, $\mathcal{B}_0 = \emptyset$, $\mathcal{B}_k = D(\mathcal{A}_k)$ за $0 < k \leq n$ и $\mathcal{B}_k = \emptyset$ за всяко $k > n$.

Идеали

Дефиниция

Нека I е идеал в $\mathcal{D}$, ако

- ① $x \in I$, тогава за всяко $y \leq_{\omega} x$, то $y \in I$;
- ② $x, y \in I \Rightarrow x \oplus y \in I$;

Теорема (Сосков)

За всеки изброим идеал I в $\mathcal{D}_e$ съществува структура $\mathcal{A}$ такава, че $I = CS(\mathcal{A})$

Теорема (Ганчев)

Нека I да бъде изброим идеал в $\mathcal{D}_{\omega}$. Тогава съществуват тотални степени $f, g \in \mathcal{D}_1$ така, че

$$I = I(f) \cap I(g) \Rightarrow I^{(n)} = I(f^{(n)}) \cap I(g^{(n)})$$

Теорема за минимална двойка

Теорема

За всяка структура $\mathfrak{A}$ и за всяка редица $\mathcal{B}$, съществуват тотални e -степенни f и g в $DS(\mathfrak{A}, \mathcal{B})$, такива че за всяка ω -номерационна степен a и $k \in \mathbb{N}$:

$$a \leq_{\omega} f^{(k)} \ \& \ a \leq_{\omega} g^{(k)} \Rightarrow a \in CS_k(\mathfrak{A}, \mathcal{B}) .$$

Следствие

$CS_k(\mathfrak{A}, \mathcal{B})$ е най-малкият идеал съдържащ всички k -ти ω -скокове на елементи на $CS(\mathfrak{A}, \mathcal{B})$.

Квазиминимална степен

Сосков Една е-степен q_0 е квазиминимална относно $DS(\mathfrak{A})$, ако

- $q_0 \notin CS(\mathfrak{A})$;
- за всяка тотална е-степен a : $a \geq q_0 \Rightarrow a \in DS(\mathfrak{A})$ и
- за всяка тотална е-степен a : $a \leq q_0 \Rightarrow a \in CS(\mathfrak{A})$.

Теорема

За всяка структура $\mathfrak{A}$ и за всяка редица $\mathcal{B}$, съществува $F \subseteq \mathbb{N}$, такава че $q = d_\omega(\{F, \emptyset, \emptyset, \dots\})$ и:

- 1 $q \notin CS(\mathfrak{A}, \mathcal{B})$;
- 2 Ако a е тотална е-степен и $a \geq_\omega q$, то $a \in DS(\mathfrak{A}, \mathcal{B})$
- 3 Ако a е тотална е-степен и $a \leq_\omega q$, то $a \in CS(\mathfrak{A}, \mathcal{B})$.

Квазиминимална степен

Сосков Една е-степен q_0 е квазиминимална относно $DS(\mathfrak{A})$, ако

- $q_0 \notin CS(\mathfrak{A})$;
- за всяка тотална е-степен a : $a \geq q_0 \Rightarrow a \in DS(\mathfrak{A})$ и
- за всяка тотална е-степен a : $a \leq q_0 \Rightarrow a \in CS(\mathfrak{A})$.

Теорема

За всяка структура $\mathfrak{A}$ и за всяка редица $\mathcal{B}$, съществува $F \subseteq \mathbb{N}$, такава че $q = d_\omega(\{F, \emptyset, \emptyset, \dots\})$ и:

- 1 $q \notin CS(\mathfrak{A}, \mathcal{B})$;
- 2 Ако a е тотална е-степен и $a \geq_\omega q$, то $a \in DS(\mathfrak{A}, \mathcal{B})$
- 3 Ако a е тотална е-степен и $a \leq_\omega q$, то $a \in CS(\mathfrak{A}, \mathcal{B})$.

Въпроси

1. Вярно ли е, че за всеки изброим идеал I съществува структура $\mathfrak{A}$ такава, че $I = CS(\mathfrak{A})$?
2. Вярно ли е, че за всеки изброим идеал I съществува структура $\mathfrak{A}$ и ω -редица $\mathcal{B}$ такива, че $I = CS(\mathfrak{A}, \mathcal{B})$?
3. За всяка структура $\mathfrak{A}$ и всяка редица $\mathcal{B}$, дали съществува структура $\mathfrak{B}$, такава че $DS(\mathfrak{B}) = DS(\mathfrak{A}, \mathcal{B})$?

Заб: Съществуват структура $\mathfrak{A}$ и редица $\mathcal{B}$ такива, че $DS(\mathfrak{A}) \neq DS(\mathfrak{A}, \mathcal{B})$

- Ganchev, H. Countable ideals of ω -enumeration degrees. submitted in J. Logic and Computation.
- Soskov I. N., Degree spectra and co-spectra of structures. Ann. Univ. Sofia, 96:45–68, (2003).
- Soskov, I. N., Kovachev, B. Uniform regular enumerations Mathematical Structures in Comp. Sci. 16 no. 5:901–924, (2006)
- Soskov, I. N. The ω -enumeration degrees, J. Logic and Computation 17, no. 6, 1193-1214 (2007)
- Soskov, I. N., Ganchev H. The jump operator on the ω -enumeration degrees. Ann. Pure Appl. Logic, to appear.

Soskova, A. A. Relativized degree spectra. J. Logic and Computation 17, no. 6, 1215-1233 (2007)

